

SCOLA ROMÂNĂ.

Revistă pedagogică

pentru interesele institutelor de învățământ la Români și pentru organele lor.

Edată și redigată de

VASILE PETRI,

Ese în 8, 18 și 28 a fiecărei luni, în numere de câte o cōlă, și va costa pe anul întreg 4 fl., pe o jumătate 2 fl., pe un pătrar 1 fl. v. a. Pentru România 5 fl. v. a.

Năsăud, 8 Martie v. 1891.

Prenumeratiunile și corespondențele sunt a se adresa la Redacțiunea „Scolei Române” în Năsăud (Naszód.) Pentru inserțiuni câte 5 cr. de șir și timbru.

Proiectul de lege pentru grădinile și asilele de copii în casa magnaților.

Luni, în 9 Mărțișor, nefericitul proiect de lege s'a desbătut și în casa magnaților. Dintre Români au fost de față Escelențiile Lor: metropolitul Dr. Ioan Vancea din Blaș, metropolitul Miron Românul din Sibiu, episcopul Mihail Pavel din Oradea-mare; apoi Ilustratiunile Lor episcopii: Ioan Mețian dela Arad, Dr. Victor Mihalyi din Lugos și Nicolau Popea din Caransebeș.

Primul orator a fost episcopul catolic din Oradea-mare:

Laurențiu Schlauch, care într'o vorbire rostită cu mult avânt, a dis, că primesce proiectul de lege și pentru motivul, că sperază dela el propagarea limbei magiare, declară însă, că de se vor face amendamente, prin cari se se salveze principiile catolice de educațiune, le va sprigini cu tot zelul.

După el urmă superintendentul Sasilor din Ardeal:

Dr. Teutsch: Escelenția Vóstră, domnule președinte! Înaltă casă a magnaților! Nu pot trece cu vederea gréua seriositate, împreună cu votarea proiectului de față, care de săptămâni încóce agită, mai mult decât altele, spiritele populațiunii, și ved într'acésta o necesitate morală neînlaturabilă, de a-mi motiva votul meu pe scurt, simplu și fără înfrumșetare. Făcând acésta, nu pot a nu observa, că în calea sa până aici, proiectul, așa cum ni-se presintă acum, s'a abătut mult și în puncte esențiale dela compunerea sa

primordială, după cunoscuta lege a gravitațiunii în spre stânga, ceea ce a dat ansă în cercuri estinse la grele nelinisciri.

Acestea sunt cercurile, cari mai trăesc încă și acum în convingerea, că înaltul minister de instrucțiune a avut drept, când anî dearëndul a exprimat — și special în raportul seú asupra instrucțiunii publice din 1875 — că crescerea copiilor mai mici trebuie lăsată în grija familiei și a societății, și că statul nu este îndreptățit a sili părinții se-și trimită copiii sub 6 anî în asile de copii.

Cât pentru mine, eú staú încă și acum tot pe același punct de privire, punct pe care de altmintrea staú tóte statele de cultură din giurul nostru, și trebuie se deplâng, că proiectul present abandonéză principiul, în sensul căruia până aici statul înainta instituțiunea asilelor fără recurs la măsurî legislative, dar cu multă bunăvoință, lăsând lucrul acesta în grija cercurilor chemate spre acésta în urma desvoltării istorice a Ungariei. Așa se întâmplă acésta în tóte statele de drept și de cultură și a avut și la noi drept urmare binecuvântată, că instituțiunea asilelor s'a desvoltat liber, fără a vătéma aședemintele fundamentale ale statului și fără a irita spiritele populațiunii și a le împlé de îngrigirea, că sântele drepturi părintesci și familiare sunt amenințate.

Trbuie se mărturisesc, că eú și acum sunt de convingerea, că punctul de vedere de mai înainte al regimului este nu numai corect, ci că e singurul, ce corespunde cu starea de drept și cu trebuințele statului nostru. De acea eú consider dispoșiunea proiectului, care face din asi-

lele de copii institute de siluire (afară dacă părinții dovedesc, că copilul lor are acasă ori airea îngrijirea de lipsă) ca un atentat nejustificat asupra drepturilor părintesci și asupra vieții familiare, cum nu se întâmplă acesta nici într'un stat de drept, din câte ne încungiură, ci nepricisând din destul dispozițiunea acésta, ce anume trebuie a se înțelege sub »îngrijirea delipsă,« ea este în același timp o ispită directă pentru organele esecutive de a abusa, și se presintă în tótă forma ca o transpunere a vechei proceduri fiscale de tristă memorie asupra unui teren al vieții, care ar trebui respectat cu mai multă sântenie, cu atât mai virtos, cu cât și legile de până aici conțin remediile delipsă contra părinților, cari negligéză crescerea fiilor lor.

Mai are proiectul și alte dispozițiuni, cari dau nascere la cele mai serioase îngrijiri. Mă voi provocă numai la următoarele.

Se impune comunelor o nouă sarcină financială, pe când foarte multe din ele nu sunt în stare a face față nici datorințelor sanitare, administrative și culturale de mai înainte.

Organisarea plănuită a asilelor, cu numărul cel mare al copiilor, admis în lege, este de natură a escita cele mai mari îngrijiri sub raportul sanitar al copiilor.

De asemenea și introducerea tuturor copiilor în limba magiară stă în contradicere cu legile psihologiei acolo, unde limba acésta nu este limba maternă a copiilor, și va jigni serios dezvoltarea fizică tocmai a copiilor poporului meu. Căci ei, cari nici în anul al patrule al etății nu cunosc deplin nici chiar dialectul limbei lor proprie, sunt chemați să învețe prelungă dialect și cu ajutorul său încă și limba literară, adecă limba nemțescă; trei limbi însă deodată nu se pot impune spiritelor tinere.

Ce se cere cu privire la organisarea grădinilor și asilelor de copii și a preparandiilor lor, pe lângă că se pôte impugna și din motive reale, stă în contradicere cu autonomia legală a bisericelor recunoscute, și mai alés în contradicere cu autonomia bisericeii evangelice din Ardeal, basată pe legi religioare de sute de ani și garantată de nou prin articolul de uniune din 1868 (art. de lege 43, § 14). Este imposibil sub raportul dreptului de stat a dărăburi o astfel de lege fundamentală din cas în cas, per tangentem.

Me voi mai provocă la un singur cas. Biserica evangelică din Ardeal a dezvoltat, în generațiunea din urmă, pe terenul grădinilor și asilelor de copii, o activitate roditoare. In anul trecut au esistat în sinul ei 17 grădini de copii și 24 asile, cu totul 41 de institute, față cu 49 de

institute de prin celelalte părți ale Ardealului, din cari 15 au fost de stat. Pe basa autonomiei ei legale, biserica a regulat organizațiunea acestor institute și a luat un șir de hotăriri, cari fiind în deplin acord cu întocmirile probate din alte state de cultură și nestând în contradicere cu nici una din legile țerei, au preparat terenul pentru dezvoltarea lor priinciosă și îmbucurătoare. Din fructele acestora au profitat nunumai părinții și copiii bisericeii noastre, ci și alții, cum se pôte dovedi ușor. Devenind proiectul acesta lege, s'ar distruge lucrul cultural al unei generațiuni întregi, ceea ce — abstracție făcând dela cestiunea de drept, — nu ar fi nici în folosul patriei.

Mă gândesc aici nu numai la legile fundamentale nedisputabile, la art. 43 și 44 din 1868, ci și la marile principii directive pentru viitorea organisare și administrare a țerei, căroră s'a dat espresiune atât de elocentă și convingătoare în memorabila dietă din 1868, cu deosebire în proiectul de lege, pe care comisiunea esmisă în cauza naționalităților, l'a supus dietei în 1 August 1868. Sper, că nu voi fi reu înțeles, când și cu privire la acestea mă simt obligat a refusa proiectul de față.

(Va urma.)

Cunoscințe din istoria educațiunei și instrucțiunei.

(Continuare.)

§ 28. Timpul lui Carol cel mare.

Cu Carol cel mare se începe o nouă eră pentru cultura generală a poporului. Pre basa pusă de Benedectini, dînsul a proces mai departe. Precând scólele înființate până la timpul său au putut desvolta numai o activitate sporadică, pre atunci Carol și-a propus a lucra pentru cultivarea poporului întreg. Unui domnitor puternic ca dînsul i-a și fost posibil acésta.

Puterile didactice n'a avut unde le căuta decât în cler, unica clasă învățată în timpurile sale. Pentru aceea a ordinar, ca mănăstirile și episcopii să țină scólele la înălțimea lor, și unde e lipsă, să înființeze scóle nouă. Preoților dela sate li-a impus cu tótă rigórea să învețe pruncii nu numai în doctrina religiunei, ci și în cetit, cânt și comput. Asemenea a impus scólelor mănăstiresci și catedrale să se ocupe și cu învățământul elementar. Preoții dela sate, prelungă cele amintite mai sus, erau obligați a merge odată în an la scólele catedrale, ca să capete indigi-

tările de lipsă pentru purtarea oficiului de învățător. Controla despre împlinirea datorințelor o aveau așa numiții missi regii (trimiși regesci), cari proprie se trimeteau pentru controlarea administrațiunei. În nisuițele sale a fost ajutat și de pontificii romani, cum a fost de es. Eugeniu II, care în consiliul dela 826 a lăsat să ordoneze tuturor episcopilor și comunităților parohiale supuse lor, să pună învățători, »cari să instrueze în cetit, în arțile liberale și în adevărurile mântuirii.«

Încă pe timpul Merovingilor esista la curtea regescă o scólă pentru cultivarea oficiilor înalți, chiar așa cum fusese în Roma pe timpul mai târziu a împăraților, cum a fost la domnitori din China și Persia. Carol a prefăcut aceea scólă în o academie de științe, carea avea misiunea a se ocupa cu toate științele și n'avea loc stabil, ci călătoria cu curtea. Afară de cultivarea științelor ca atari mai avea academia misiunea de a cultiva pre prinții, prințesele, consiliarii, servitorii și preoții de curte, apoi pruncii nobilimei, care sta mai aproape de curte. Tot prin dînsa s'a propagat cultura mai înaltă și în cler, în mănăstiri și în scóle.

Cercul învățaților, cari formau academia, erau mai mult streini. Dintre acestia mai însemnați au fost: Alcuin, născut la a. 735 la York în Anglia. Dînsul a fost sufletul societății învățaților dela curte. El a învățat pre Carol I. latină și greacă, retorica, dialectica și astronomia. Afară de el au mai fost din Italia: Petru din Pisa și Paul Diaconul. Dintre Germâni au fost: Rhabanus Maurus, primul pedagog al Germaniei. El a fost fiul unui ostaș. Prima instrucțiune i-a dat-o mama sa Adelgunda, o muere blândă și cu frica lui Ddeu.

În etate de nouă ani a fost trimis în mănăstirea dela Fulda. Cu 26 de ani a fost discipulul și amicul lui Alcuin. Primind mai târziu conducerea scôlei mănăstiresci din Fulda, a încunoscintat acesta amicului se în Tour. La acesta dînsul i-a rescris: »Îndemnă pre micuții, cari te încunjură, la curățirea trupului, la mărturisirea cu părere de rău a greșelilor lor, la perseveranță în învățare și purtare înțeleptă. Îndemnă-i să fugă de necumpetul și deșertăciunea lumii. În tinerețe să învețe, ca să pótă învăța pre alții în bătrânețe. Cătră învățători să se pórte cu reverință și să iubescă servițiul divin. Aibi grijă, ca în tine să afe un model, și-i dojenesce cu cuvinte sante.« Sub conducerea lui Rhabanus scóla din Fulda a înflorit. Numărul scolarilor a fost atât de mare, cât a trebuit se-i despartă. Cei, cari se pregăteau pentru statul preoțesc, învățau între mării mănăstiresci, ceialalți în localități în-

tocmite spre aceste afară de mării mănăstirii. Rhabanus a murit la 856. Dintre discipulii se mai însemnat a fost *Walafrid Strabs* *) abatele mănăstirei din Reichenau.

Considerând acum rezultatele nisuițelor lui Carol cel mare pentru cultură, trebuie să se constate, cumcă acestea au fost favoritoare mai mult în ceea ce privește cultura mai înaltă. Numeroase scóli mănăstiresci și catedrale s'au restaurat, sau s'au îmbunătățit. Impulsul dat de el a durat și în secul următor și a avut resunet și în Frância. Aici Carol Pleșugul, nepotul lui Carol cel mare, a protegiat științele, a ridicat mai multe institute de învățământ.

Nu așa îmbucurătoare au fost nisuițele lui pentru învățământul elementar. Preoțimea, la stăruința lui Carol, a contribuit mult pentru luminarea poporului prin predicarea creștinismului la tineri și bătrâni, prin cultivarea limbei și literaturii germâne și întrebuintarea limbei poporului la predică. Cu toate aceste învățământul elementar în genere luat, a ramas tot în stare deplorabilă. Dispozițiunile împăratului au întimpinat multe pedeci, în unele locuri au fost nebagate în samă și nicăiri nu s'au executat deplin. Ideile lui n'au prins rădăcină, fiind înainte de timp. Poporul atunci era asuprit și nu se putea ridica la idea, că învățătura e de lipsă. Stat învățătoresc, propriu zis, n'a esistat, ér preoții priviau oficiul de învățător ca o ocupațiune secundară.

M. P.

Scóla și familia.

(Continuare.)

Fie-care obiect în lume își are însă și reversul său. Nu e lucru rar a auți și ceti prin foi, că în unele locuri scóla nu arată nici un progres de dómne ajută. Óre în asemenea cas, responsabilitatea cade numai asupra scólei, al cărei cap e învățătorul?! Ba nici de cât! Pentru că fie-care om cu inimă cătră scólă trebuie să-pună întrebarea: óre familia n'a scăpat din aintea ochilor datorința ei față cu scóla, și óre n'a uitat ea, că scóla numai prin conlucrarea ei pótă să-și împlinescă chemarea?

Pedagogia cere, ca fie-care elev să fie tractat în deplina conformitate cu natura sa individuală. Altmintrea trebuie tractat elevul fără talente și altmintrea elevul talentat, altmintrea elevul ambițios și altmintrea elevul tîmpit. În scopul acesta însă este de lipsă a cunosce natura elevului, ér

*) Dittes I. c. pag. 101. Kellner I. c. p. 60 și urm.

acésta se póte în primii anî de scólă numai cu ajutorul casei părintesci.

Scóla, prin diversele sale obiecte de învățământ, influențază în mai multe direcțiuni asupra creșterii copilului, și cu tot dreptul am puté dice, că în atâtea părți influențază, câte obiecte de învățământ se predaū în ea. Pentru că fie-care studiu influențază în o direcțiune proprie. Nu putem denega influința educativă nici unuia dintre obiectele de învățământ. Adevărat, că sunt obiecte, acărور influința educativă e mai eclatantă, și acestea sunt studiile, al căror obiect e vieța însa-si. Instrucțiunea, în care nu este direcțiune educativă, nu e instrucțiune saū cel puțin nu e o bună instrucțiune, și la acestea e de lipsă, ca ideile educative se ajungă la valóre în copil în mod consciū orî inconsciū; cum sunt: idea dreptății, frumseței, ordinei, necesității, laboriosității, iubirei, bucuriei etc. Și aici scóla are mare lipsă de conlucrarea familiei și cu deosebire până când copilul se impretinesce mai bine cu diversele obiecte de învățământ.

Datorința fie-cărui învățător ar fi, ca după puterile sale să facă interesante obiecte de învățământ, ceea ce cred, că și face fie-care învățător după puterile, de cari dispune. Acésta este indispensabil, dacă voesce să ajungă la succese îmbucurătoare. Căci interesul este feșnicul, în care Herbart a pus odată pentru tot de-auna lumina de luminat în labirintul didacticei; interesul este cuvântul magic, care dă putere instrucțiunii de a trezi spiritele tinerilor, este pârghia, care bine manuată cu ajutorul adevăratelor principii pedagogico-didactice, singură póte pune voia tinerului în mișcare. Insa orî cum și-ar forța învățătorul puterile pentru a face interesante obiectele de învățământ, copilul nu bucuros se va ocupa cu studiile, despre cari aude acasă, că nu-i folosesc nimic, că sunt netrebnice, că învățarea lor e numai perdere de timp. »Mai bine s e-mi â mble copilul la gâscele satului, decât s e-l daū la scólă, unde nu învață decât flécuri dăscălesci«, dic unii ómenî preocupați. De cine se asculte copilul, când părinții îl capacitază, ba îl compățimesc chiar dicând: »Cât de mult trebuie să învețe sermanul copilaș, și încă ce nu-i va fi de nici un folos!« în timp ce ar trebui să-i vorbescă de utilitatea obiectelor de învățământ.

Lucru fórte natural, că pre lângă obiectele de învățământ își capetă dela astfel de părinți și învățătoriiu lécția sa considerat ca și unul, care nu scie nimica pe lume. Este un pécac strămoșesc la poporul nostru și durere și la multe alte popórá, cari cu drept cuvânt se pot numi

culte, că nu-și pot imagina pre învățător decât în tovarășie nedespărțită cu — sêrăcia, încât este destul a fi învățător, pentru a trece în ochii lor drept un calic în sensul cel mai strict al cuvântului; de aici apoi credința deșértă, că învățătorul nu scie nimic, că ce vorbesce el, nu este adevărat, în un cuvânt, că învățătorul nu numără nimic în societate.

Astfel de credințe și afirmări subminéză vađa și respectul corpului învățătoresc și nimicesc tóte meritele, câte și le-a câscigat învățătorul prin labórea sa din scólă. De altă parte părinții cu minte sântósă ar trebui să vadă, că în modul acesta nu-și vor face copii mai bunî, nici îi vor puté abate în calea, ce duce la fericire. Nu; căci care este scopul ultim al educațiunei? Formarea caracterului, nobilitarea prin cultivarea sferei de cugetare a copilului. In vederea acestora se ne întrebăm: cum staū copiii nostri?

Despre acésta în numărul viitor.

Petru P. Hertie.

De pe terenul educațiunei practice.

II.

Caracterisarea elevului Andreescu Nicolae din cl. IV-a (scóla primară de aplicație de pe lângă „Scóla normală de institutori“ din București.

Individualitatea elevilor este córda simțitoare a întregii clase, asupra căreia învățătorul consciincios trebuie să apese mai mult.

Creerul fraged al copilului, abia eșit din desmerdările mamei sale, simte necesitate a fi modelat astfel, în cât singur mai târđiū să póta conduce pe calea binelui materia brută, a cărei guvernator el este.

Creerul fraged al copilului, abia eșit din desmerdările mamei sale, simte necesitate a fi modelat astfel, în cât singur mai târđiū să póta conduce pe calea binelui materia brută, a cărei guvernator el este.

Copilul întrat în scólă la frageda vîrstă, când impulsunile interne îi dictéză mai în totdeauna a face contrariul de ce i-se recomândă, numai spre a vedé, de ce i-s'a spus, că cutare saū cutare lucru se nu-l facă, se póte înțelege fórte lesne dibăcia și munca, ce trebuie să desfășure persóna, care și-a luat asupra-și sarcina de a face din lemnul noduros și încovoiat un obiect, în care se se póta vedea măestria naturei.

Copilul născut își are dela natură zestrea sa spirituală, ascunsă sub un exterior, ce și-o póte aréta mai mult orî mai puțin în gradul ei de desvoltare; — deosebirea însă între un copil și altul este fórte mare și tocmai la acésta diferență, învățătorul trebuie să apeleze, dacă voesce a nu deraia în cursul opereii sale.

Diferențele acestea de înclinări cari constituiesc individualitatea fie cărei persoane, sunt pentru învățător busolele, ce îi vor arăta adevărata cale, ce are se urmeze în lucrarea sa, în cazul când va ști să se folosescă de ele.

Societatea omenescă, alcătuită din familie, în sînul căroră obiceiurile sunt tot așa de variate ca și personalitățile lor, va da la lumină ființe, ce-și vor însuși fie prin hereditare, fie prin natura mediului, în care sunt forțate a trăi, obiceiurile părinților lor, în un grad mai mult, ori mai puțin dezvoltat.

Intr'o clasă, unde sunt 50, 60 elevi, fiecare aducându-și cu sine bagajul de obiceiuri înnăscute sau dobândite, unul avînd ipocrisia, altul invidia, lingușirea, spionagiul etc. etc., învățătorul s'ar găsi într'un haos, din care de sigur n'ar mai eși (și mulți nici nu es) dacă nu ar apela la partea psihologică, individuală a elevilor, acomodîndu-se și mlădindu-și tratamentul, dupăcum îi arată ștufa, cu care are de lucru.

Ce ar face învățătorul în cazul, când un copil (în care pîra și lingușirea sunt așa de bine însinuate, încât prima vedere ar' înșela și pe fisionistul cel mai experimentat) i-ar spune, că cutare coleg a furat, insultat sau mai știu eu ce, un fapt, care cere forțamente o pedepsă gravă, dacă el, învățătorul, nu ar cunoște aceste vițuri ascunse în elevul pîrîtor, pe care se se siléscă dela început a i-le desrădăcina cu desăvîrșire.

În prima linie dar învățătorul îmbrățișînd această carieră, trebuie să se ocupe serios cu studiul psihologiei, să-și graveze în minte preceptele lui și apoi intrat în scôlă, din prima zi chiar, în un caet special să începă a-și face observațiunile, ce le întimpină asupra fiecărui elev. Astfel ajungînd a cunoște individualitatea fiecăruia, nu se va găsi nici odată rătăcind, ci va ști, cum se trateze pe unul, cum pe celalalt.

Studiarea individualității elevului trebuie să fie dar, o parte esențială a ocupațiunilor științifice, pe care învățătorul neglijându-o, ar întimpina în tot momentul piedeci aprópe înlăturabile în cursul lucrării sale. Părintele nostru, — marele Pestalozzi, ne spune: »Învățămîntul se se acomodeze cu individualitatea elevilor.« — Veritatea acestui precept este justificată în tot momentul și nimeni pe lume nu o pôte controversa fără primejdie de a rătăci; din contră adevărații educători se țin strîns de dînsul ca de o poruncă sfîntă.

Voiu ține samă de cele spuse, în caracterizarea elevului Andreescu Niculae, servindu-mă de observațiunile mele din clasă ca partea primă,

cât și de îndrumările, ce le-am putut obține dela familia elevului în vizitele ce i-am făcut acasă.

Elevul meu, în etate de 13 ani, se găsește la vîrsta aceea, când obiceiurile se pot câștiga foarte lesne, dar se pot și remedia sub o îngrijire serioasă

Părinții seî, ómeni cu poziție socială bună, trăesc aci în Bucuresci, după informațiunile mele în familie, foarte liniscit, ducînd o vieță pacinică, îndulcită, cred mult, prin ușurința, cu care își pot procura necesariile vieții.

După cum am observat, mama elevului meu este dela natură foarte nervoasă, ér tatăl seú un om domol, flegmatic, bêtân în comparație cu soția sa; altmîntre și dînsa este binișor înaintată în vîrstă. — Din acesta cauză cred, că adesea între dînșii se petrec scene cam desagrababile; de aci pot decurge relele obiceiuri, ce și-le apropiéază mai cu samă miclele fetețe, surorile elevului Andreescu, și cari probabil și-le vor manifesta devenind mame.

Esteriorul elevului denotă un fisic sănătos, bine făcut, lipsit de defecte corporale; — ca bôlă a suferit de pojar, bôlă obicinuită copiilor, ale cărei urme, acele semne uriciose pe față, nu se observă. Alte cunoscînțe mai grave de asemenea natură n'a avut.

Natura l'a dotat cu inteligență destul de distinsă la vîrsta lui, pricepe faptele cu înlesnire și le pôte reproduce cu ușurință; se exprimă dar, avînd vorbire curentă, timbru plăcut, este destul de atent și arată interes pentru studiu. — Este capabil a-și imprima cu înlesnire lucruri nouë în memorie; însă ținerea de minte este cam slabă; lucrurile nouë îi ating partea sensibilă, și imaginațiunea acomodat etății lui mai mult sau mai puțin viă, e în stare a înfățișa prin vorbe tabloul vędut. — Acesta am observat-o punendu-l a-mi descrie poziții vizitate la Bănesa*) în excursiunea făcută, ceea ce mi-a dovedit încă spiritul seú de observațiune. — Progresul în studiu e mulțămitor, respunsurile și teme le lui probéază acesta. Aceste calități unite cu o conduită bună, sunt un dar foarte prețios. — Totuși elevul meu are această a 2-a parte (conduita) cam slabă, de și față de colegi se pörtă destul de bine; pîra, ipocrisia, nu au loc în inima sa, totuși ambițiunea absurdă și capriciul sunt dezvoltate în el. Acesta se datoresce faptului, că părinții seî, avîndu-l pe el singur ca băiat, între ceialalți copii,

*) Sat aprópe de Bucuresci, unde de obicei se facem excursiunile noastre cu scolarii — tómnă și primăvara în scop de a studia natura în sine.

l'au lăsat a face cam ce-î place, îndeplinindu-î capriciile copilăresci, punct, în care greşesc foarte mulţi părinţi, crezând că prin acésta îşi manifestă mai mult iubirea, ne luând sama că pun basa unui germen otrăvitor, de care cu greu îi vor puté desbăra mai târziu. Aşa, pe elevul Andreescu am avut ocaziune a-l vedé arătând neascultare profesorilor seî; — cuvântul dat şi-l ţine; înşelăciune n'am observat în el; nu invideiază pe colegii seî, şi merite, pe care nu le are, caută a le câştiga prin muncă.

Faţa în totdeauna veselă, datorită sănătăţii, de care se bucură. Este punctual, nu a lipsit nici odată dela scóla; nu întârziază îşi aduce lucrurile şi lucrările sale totdeauna la scóla. Hainele, încălţăminte, mânilé, faţa, nu şi-le îngrijeşte bine; este cam murdar.

Temperamentul, spre care înclină, mai apropiat este cel coleric, moderat puţin prin melancolie.

Părinţii seî, ómenî pioşi, i-au sădit în inimă spiritul contemplativ faţă de lucrurile naturei şi aşa faţă de Ddeu. La rugăciune, în scóla saú în beserică, e destul de cuviincios.

Pot încheia đicând, că, elevul meú are întrênsul ştofa din care un măestru consciincios póte scóte ceva bun.

Tratat în mod serios, însă cu blândeţe, pedepsit, când el singur e convins că merită pedépsa dată spre îndreptare, scuzat, când greşala nu este gravă şi-o recunósce şi promite îndreptare, va ajunge un om cu caracter moral şi ca atare va aduce de sigur folóse reale societăţii în tóta privinţa.

G. C. Ionescu,

elev în cursul IV-le la „Scóla normală de institutori.”

Lecţiune de probă din învăţământul real*)

ţinută în clasa I primară dela scóla de aplicăţie în Bucureşti.

Óea.

Planul:

1. Introducere.
2. Numele.
3. Mărimea.
4. Corpul: a) părţile principale, b) părţile părţilor, c) culórea.

*) La lecţiile acestea asistă afară de Director şi alţi profesori dela scóla normală de institutori apoi institutori din oraş, normalişti cl. III şi IV. Lecţiile sunt urmate de critice relative.

5. Viaţa: a) locuinţa, b) nutrimentul, c) caracterul, d) folosul, e) speciile.

6. Resumarea lecţií. Clasificarea. Istorióra. Teme

Tractarea.

1. Introducere. Despre ce animale aţi învăţat voi până acum? (... Câne, pisică, boú, vacă) — Cum le-am numit noi, pentru că sunt blânde şi trăesc pe lângă casele ómenilor? (... domestice) Cum le-am mai numit, pentru că au 4 picioare? (... patru pede). Numiţi animale domestice cu 2 picioare? Numiţi animale domestice, patru pede cu córne!

Cu ce se nutresc aceste animale? Cum le-am numit, pentru că rumeğă? (... rumeğátóre) Numiţi animale domestice patru pede, cari se nutresc cu carne?! (... cânele, pisica) Cum le-am numit, pentru că se nutresc cu carne? (... Carnivore).

2. La ce animal am spus se vé uitaţi cu atenţiune (óe). Se vedé, ce v'aţi însémnat despre óe: N! N! N!... Priviţi şi eú am chipul unei oi; spuneţi, ce vedeţi la chipul acesta tocmai aşa, ca şi la oile, ce a-ţi vedut N! N! (...). Luaţi sama, în lecţiunea acésta vom învăţa mai multe lucruri folositoare despre óe. — (numele).

3. Mărimea. Chipul oií acesteia este el tocmai aşa de mare ca óea ce ai vedut'o N? N? (nu, mai mică). Aşa este — Óea e lungă de aprópe un metru, şi înalta de 6—7 dm.; arată-mí cât e 6 decimetrí (se dá metrul în mâna unui elev), — gândiţi: e mai lungă óea de cât boul? (... nu) Dar mai înaltă? (... nu).

4. Corpul. Ce are pe corp óea? (... lână). a) Numiţi părţile principale ale corpului oií! (Se va arăta de elevi pe tablou fiecare parte aşa cum sunt înşirate în mod natural: Capul, gátul, trunchiul, picioarele şi códa).

b) Priviţi cum e capul oií? Ce părţi are capul? Ce este acesta? (... creşcetul) Cum se numeşce partea acésta? (... fruntea) Ce are óia de amândóue părţile creşcetului? (... córne) Câte córne are óea? La ce servesc córnelé oií? Cum sunt? (... mici) Ce vedeţi de amândóue părţile frunţii? Câte urechi are óea? La ce servesc? Ce vedeţi mai jos de frunte? La ce servesc ochií? Cum se numeşce partea acésta! (... bot) Cum este botul oií? (... lungăreţ) Numiţi părţile botului? (Nasul, gura) Numiţi părţile gurei din afară? din lăuntru? Ce face óea cu gura?... R e s u m a t : Numiţi părţile capului N! N!

Cum se numeşce partea acésta? (... gátul) Cum este? Numiţi părţile trunchiului? Pe ce stă trunchiul? Câte picioare are óea? Cum sunt pi-

cióarele ei? Numiți părțile piciorului? Câte unghii are copita oii? Ce animale, din care ați învățat voi, mai are copite cu 2 unghii? Ce face óea cu picióarele? Ce parte principală a mai rămas? Cum e códa oii? (... scurtă) Carī sunt părțile cođii (... rădăcina, mijlocul, vârful).

Resumat*) Carī sunt părțile principale? Cum sunt? Din ce părți staū fiecare etc.?

c) Cu ce e acoperit corpul oii? (... lână) — Ce culóre are lână oii, ce ai vedut tu N? (... albă). — Care mai șcie și altă culóre, ce póte avé lână oii? De ce culóre póte fi lână oii? Repetire.

Pausă — Cântări, mișcări.

5. Viéta. a) Unde trăsesc oile? (... pe lângă ómenii) b) Cu ce se nutresce óea (... iérbă, frunze, fên). — Când se nutresce cu iérbă? Când cu fên? — Ce este fênul? Oii îi place se lingă și sare; — Căruī animal îi place încă se lingă sare? c) Cine dă mâncare oii? Face vre-un réu ómenilor óea? Mușcă? Aruncă cu picióarele? (... nu). — Ce fel de animal e dar óea, pentru că și un copil se póte juca cu ea? (... blândă). — Astăvară am vedut un cățeluș? care lătrând după o turmă de oi, ele fugiau de se prăpădiaū! — Cum erau oile dar, pentru că fugiau de lătratul unui cățeluș? (... fricóse). Cum e dar óea? (... fricósă). Ascultați! Astă vară, când ați fost afară în excursiune la Bănésa, ați vedut pe câmp multe oi, și ce ați mai vedut încă? (... o apă) — Cum se numește apa aceea? Atențiune! Cu o septemână înainte fusesem eu singur la Bănésa și am vedut, că o óie ducându-se în apă, tóte cele alte s'aū dus după dênsa; dacă din întemplare s'ar fi înecat — cea din-tâi, tóte s'ar fi înecat. Cum am putea numi dar óea, pentru că se duce așa în neștire? Pentru că nu pricepe nimic, ce e bine și ce e rău? (... nepricepută, ... próstă). — Cum am mai đis că e óea încă? (... blândă) și mai cum? (... fricósă). Veți spune cu toți: óea e blândă, fricósă și próstă. Repetire în cor! — Cine conduce oile și le fereșce de primejdii? (... ciobanul). S'aū cum mai putem spune în loc de cioban? (... păstor) cui s'a arătat Ingerii lui Dumneđu se vestescă de nașcerea mântuitorului Isus? Oile cunosc glasul și cântecul din fluer al ciobanului. Cum se numește partea bărbătescă a oii? Berbecele e mai mare și mai curăjos decât óea (partea femeiescă). Cum se numește fétul? (miel) (... Repetire berbece, óe, miel). c) Voi ați mâncat carne de miel; cum e? Carnea de óe încă este bună! Ce ați mai mâncat voi de la óie

*) La resumat se se lese ca un copil să arete pe tablou tóte părțile în ordinea tratată de înstitutor.

afară de carne? (... lapte) — Ce se face din laptele oii (... brânză, unt etc.) — Din grăsimia ei se face sêul, din lâna ei tot felul de haine, ce țin cald; din pielea ei ce se face? (blăni, cójócce, pieptare) — Ce se face din mațele ei? (córdce, strune). — Din córne? Până și gunoiul ei e folositor, căci pământul acoperit cu gunoiul oilor produce róde bune și multe. Ce fel de animal e dar óea, pentru că ne aduce atâtea folóse.....? (... fórte folositor).

e) Sunt mai mai multe feluri de oi: oi cu lână mai grósă (bársane) și oi cu lână subțire (țigăi). — Sunt unele oi cu códa lată și lungă, așa că ómenii de pe acolo, unde se află ele, pun cođile oilor pe căruțe cu 2 róte, ca se nu li-se strice lână prin spinii. — Cel mai mare vrășmaș al oii e lupul, care face adesea marī pagube în turme. Căniū bunī apără oile de lupi. Oile sufér de unele bóle ca: vèrsatul, căpiatul etc.) Óea fată un miel primăvara. Mielulu de 6 luni se numeșce nótin*) — Primăvara se tund oile.

6. Resumatul lecțiunei — (se va face după punctele stabilite în plan și întrebările se vor învèrti după aceste: Ce este? Cum este? Ce folóse?)

Clasificare. Cum am numit óea, pentru că are 4 picióare? (patru ped). — Ce fel de animal e óea, pentru că trăsce pe lângă ómenii? (... domestică).

Ce fel de animal e óea, pentru că rumegă? (... rumegător). — Cum am putea đice dar scurt? (Óea e un animal domestic, patru ped și rumegător) Repetire — cor! — Numiți alte animale patru ped și cu córne? Fără córne?

Istorióra. — O mamă luă pe fica sa Anița la tunsul oilor. Vedénd fetița, cum prind ómenii oile, cum le culcă la pământ și le golesc de lână, se năcăji și đise: »O, cât de rēi sunt ómenii, cum chinuesc pe bieteles oițe!« — »Nu prea«, i respuse măsa; așa a rënduit bunul Dumneđu, ca ómenii se se îmbrace cu lână, pentru că noi venim golii în lume și avem lipsă de haine, ca se ne încaldim.« — »Dar apoi« — đisē A. »atunci trebuie se rabde frig, bieteles oițe!« — »Ba nu«, respuse măsa; »Dđu dă omului haine, ce îi țin cald, oilor tunse însē le dă vara căldură destulă, ér pentru iérnă le lasă se le crēcă érăși lână.

Teme. — Pentru lecțiunca viitoare se scrieți pe tăblițe, numele animalelor domestice patru-

*) E bine că cuvintele nóue, ce aud copii se se scrie pe tablă.

pede ce ați învățat până acum. Scu-lați! Eșiți!
(Să scot elevii în pauză, făcând mișcări și cântând în linișce).

Victor A. Munteanu
elev al școlii normale de institutori
anul al IV-a București.

Aforisme pedagogice.

1.

Este incorect a învăța în școală un lucru necunoscut cu ajutorul altui lucru necunoscut; acesta se face, când școlarul indigen este ținut a-și învăța limba maternă dela un învățător strein, care nu știe cum se cade limba școlarului.

Amos Comenius.

2.

A sili pre copii să învețe o limbă streină înainte de a-și fi învățat pre a sa cum se cuvine, este ca și când ai voi se înveți pe un copil a călări pe când el încă nu poate âmbra în picior.

Tot Comenius.

3.

Școlile, unde dominază două limbi, sporesc nevoile școlare.

Dinter.

4.

Orî cine se cultivă într'o limbă streină, este numai o jumătate de om.

Jacotot.

5.

Fie-cine își cunoșce interiorul se mai bine în limba, în care a învățat mai ântâiu a cugeta și a-și exprima cugetele.

Niemayer.

6.

Mai ântâiu de toate să aveți în vedere, ca îngrigitoarele copiilor să nu vorbească o limbă stricată.

Quintilian.

7.

Reduceți cât numai se poate vocabularul copiilor. Este forte rău, când copilul are mai multe cuvinte decât idei, și știe mai mult a vorbi decât a cugeta asupra lucrurilor.

Rousseau.

8.

Cu privire la învățarea limbei materne nu vom pune nici o margine, vom merge cât se

poate mai departe. Trebuie a se atinge cea mai perfectă cunoștință și desteritate în aplicarea ei.

Schleiermacher.

9.

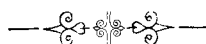
Un popor, care are pretențiunea de a fi mai bun decât Samoeții și Camciadali, trebuie să fi învățat a-și vorbi limba corect și elegant.

Wieland.

10.

Limba maternă este sanctuarul instrucțiunei.

I. L. Vieves.

Anecdote școlare.

1.

Scol.: Mă rog, domnule învățător, mâne nu voi pute veni la școală.

Inv.: Pentru ce nu?

Scol.: Avem serbătoare.

Inv.: Ce serbătoare aveți?

Scol.: Face mama — plăcinte.

2.

Inv.: Ioane, pentru ce nu ai venit erî la școală?

Scol.: Am căpătat un frățuic mic.

Inv.: De astădată trecă ducă-se, dar în viitor acesta să nu mi-se mai întemple.

3.

Catechetul.: Ce a creat Ddeu în ziua așesa?

Scolarii. (Tac cu toții.)

Catechetul.: Sciți, ființa cea mai de frunte și mai alésă? (Erasei tăcere; în fine se ridică o copilă și dice:)
»Pe dómna preutésă.«

4.

Un catechet avea obiceiul de a intercala în întrebare numele școlarului chemat a răspunde. La un examen el întrebă: »In care an al etății a început Christos — Lupu — a învăța?»

NECROLOG. Astăzi s'a petrecut la eternul repaus veteranul tractului Rodnei, parochul **Macedon Majorianu**. S'a născut în 18 Faur 1815. A studiat studiile elementare în școla normală din Năsăud, cele gimnastiale în gimnasiul din Blaș. La a. 1847 a fost ordinar de preot. Ca atare a funcționat în comuna sa natală. Fiind necesitate de administrator în Feldru, a fost dispus de atare. Fost'a administrator și în Rebra-mare, lăsând în tot locul suvenirî plăcute. Mai târziu a venit erasei în comuna sa natală, unde a funcționat până la mórte.

Ceremoniile funebrale le-a îndeplinit administratorele vicarial V. Groze cu asistența mai multor preoți din tract. Vorbirea funebreală în biserică a ținut'o profesorul M. Popu, era la momment a vorbit preotul A. Precup.

La înmormântare a participat poporul credincios, inteligenți din Năsăud și Feldru.

Pre repausatul îl deplânge fiul seü Jacob, preot, ficele sale Ana și Teodora, nepoți și nepóte și o rudenie numerosă. Fieî țerîna ușorâ!

Nepos, 4 Marte 1891.

π.